

PRZEGLĄD POMORSKI

DZIENNIK CHELMŹYŃSKI

Pismo demokratyczne i bezpartyjne poświęcone sprawom kulturalno - oświatowym i gospodarczym

PRENUMERATA:

wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt z dodatkiem tygodniowym „ST RZECHA RODZINNA“ wynosi miesięcznie w ekspedycji 2,10 zł, z odnośnikiem w dom przez listonosza 2,46 zł, kwartalnie 7,38 zł. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie gazety. Nakładem i drukiem „Drukarni Przemysłowej“ (Fr. Mleczyk) w Chełmży. Redakcja czynna od godziny 11 — 12 i od 16 — 17-tej. Redaktor naczelny i odpowiedzialny: KLEMENS KOBIERSKI, Chełmża.

Telefon 72.

OGŁOSZENIA:

10 groszy za milim. 1 łamowy, szerokości 33 mm. Za reklamy na stronie tekstowej szerokości 82 m/m. 50 gr. na II-giej 75 gr. na I-ej 1,— zł. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. — Przy dochodzeniach sądowych i konkursach wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsca administracja nie odpowiada. Konta bankowe: Miejska Kasa Oszczędności — Bank Ludowy Chełmża — Miejsce płatności — Chełmża. —

Redakcja Administracja i Ekspedycja: Chełmża, przy Rynku Bednarskim nr. 1., narożnik ul. Hallera

Nr. 96.

Chełmża, piątek, dnia 26-go kwietnia 1929 r.

Rok II.

Dziesięciolecie pracy rządów Rzplitej.

Wyniki tej pracy zobaczymy na Wystawie Poznańskiej.

Rzeczą jest zrozumiałą, że na Powszechnej Wystawie Krajowej, która ma być odzwierciedleniem całego naszego dorobku z pierwszego 10 lecia odzyskanej niepodległości — nie może zabraknąć i Rządu Rzeczypospolitej, któremu z natury rzeczy przypadła rola najpoważniejszego wystawcy.

Wystawa rządowa znajdzie pomieszczenie w ogromnym gmachu, który po Wystawie służyć będzie celom uniwersyteckim. Ministerstwa: Rolnictwa, Komunikacji, oraz Poczty i Telegrafów wystąpią w osobnych okazałych pawilonach. Bliższe szczegóły tej wystawy rządowej, chcąc pozostać w ramach jednego artykułu, podać można jedynie tylko w najogólniejszym zarysie.

I tak Ministerstwo Komunikacji da obraz wysiłków technicznych i finansowych przy odbudowie zniszczonych linii i obiektów kolejowych, rozwoju stanu posiadania Kolei Państwowych, postępu w dziedzinie kolejnictwa i lotnictwa, oraz działalności humanitarnej i kulturalnej.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych przedstawi plan swojej organizacji, oraz w specjalnych ekspozycjach pewnego rodzaju sprawozdanie z działalności w dziedzinie polityki zagranicznej za ubiegłe dziesięciolecie. Zobaczyć będzie można także m. i. jak państwo opiekuje się swoimi obywatelami zagranicą.

Program Ministerstwa Spraw Wojskowych obejmuje urządzenie Sali Honorowej (wspólnie z M. S. Z.), działu wojskowych pamiątek historycznych, działu marynarki wojennej i Muzeum Przemysłu Wojennego.

Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej przedstawi zapomocą wykresów map, broszur i plakatów dane cyfrowe, dotyczące organizacji władz i organów opieki społecznej i t. p. Pozatem przedstawione będą graficznie sprawy: bezrobocia, emigracji, ubezpieczeń, higieny i bezpieczeństwa pracy.

W dalszym ciągu wystawy rządowej Ministerstwo Przemysłu i Handlu przedstawi według działów całokształt swej działalności, oraz zobrazuje obecny stan przemysłu, stosunki handlowe tak wewnątrz kraju, jak i zagranicą i poda wszelkie dane, dotyczące górnictwa, hutnictwa i naszych bogactw mineralnych.

Specjalnie bogaty i interesujący m. i. dział morski, dotyczący administracji wybrzeża, działalności „Żegluga Polskiej“, Szkoły Morskiej w Teżewie i Urzędu Rybackiego w Gdyni. Liga Morska i Rzeczna wyświetli szereg filmów propagandowych, obrazujących życie i czynności marynarza polskiego.

Ministerstwo Reform Rolnych zapomocą map, wykresów i modeli zobrazuje głównie sprawę przebudowy ustroju rolnego i ulepszenia poziomu gospodarstw rolnych.

Ministerstwo Sprawiedliwości przedstawi całokształt działalności władz sądowych i prokuratorskich z uwzględnieniem higieny, lecznictwa i szpitalnictwa więziennego, oraz działalności oświatowej i moralnej wśród więźniów.

Ruch antysowiecki na Ukrainie.

Ryga, 24. 4. — Sytuacja polityczna na Ukrainie w związku z ostrym przesileniem gospodarczym i głodem, jest bardzo naprężona. Szef wszechukraińskiego G. P. U. Balicki oświadczył delegacji robotników, że ruch antysowiecki na Ukrainie przybrał tak niebezpieczne formy, że G. P. U. tylko przy pomocy całego proletariatu może zdławić hydrę kontrrewolucji. Wykryto ostatnio

szeroko rozgałęzioną ukraińską organizację niepodległościową, która posiadała swoje jacejki i emisariuszy prawie we wszystkich miastach Ukrainy oraz utrzymywała stosunki z emigracją ukraińską. Kierownicy organizacji zajmowali wysokie stanowiska w urzędach sowieckich i obsadzili swoimi ludźmi prowincję. Agitacja ogarnęła również armię czerwoną.

Niemcy muszą płacić odszkodowania wojenne.

Wielka mowa Poincare'go.

Paryż, 24. 4. Poincare wygłosił na posiedzeniu rady generalnej w Bar le Duc wielką mowę polityczną.

Oświadczył on, iż położenie finansowe Francji jest od lat całych ściśle związane z zagadnieniem odszkodowań i długami międzysojuszniczymi. Francja wypełniała dotychczas stale i wiernie swe zobowiązania, wobec tego uważa się za uprawnioną do ściągania swych własnych należności.

Komitet rzeczoznawców w Paryżu uznał słuszność tezy francuskiej i należałoby się spodzie-

wać, iż po dojściu do porozumienia wszystkich wierzycieli Niemiec, cały problem odszkodowań będzie szybko i sprawiedliwie rozwiązany.

Niestety stanowisko przedstawicieli niemieckich rozwiało te nadzieje. W razie niepowodzenia konferencji obecnej nie będzie to wina Francji. Francja jest przekonana, że uczyniła daleko idące ustępstwa, jeżeli jednak starania jej będą daremne, zmuszona będzie żądać wypełnienia planu Dawesa.

Szarańcza przyczyną głodu.

London, 24. 4. (AW). W prowincji Kenia (Wschodnia Afryka brytyjska) panuje ogromny głód wskutek długotrwałej posuchy i zniszczenia, dokonanego przez szarańczę. Władze rozdzielają między ludność środki żywnościowe i dostarczają równocześnie zbóż pod zasiew.

Polski lot atlantycki.

Warszawa, 24. 4. (AW). Prasa czerwona donosi z Medjolanu, iż lotnicy polscy, kpt. Kowalczyk i Klisz, podejmą lot w Baldoń w Irlandji do Chicago w czerwcu r. b.

Dziś rano wylecieli oni do Irlandji w towarzystwie rojaka z za Oceanu, znanego bankiera Adankiewicza.

Pielgrzymka polska w Jerozolimie

Jerozolima, 24. 4. Wczoraj przybyła polska pielgrzymka, prowadzona przez ks. biskupa Okoniewskiego. Na dworcu powitali pielgrzymkę konsul generalny p. Zbyszewski i wicekonsul p. Statkowski. Po przybyciu wycieczka udała się w procesji ze sztandarem ulicami Jerozolimy do Grobu św. Procesji towarzyszyli konsul generalny p. Zbyszewski. W bazylice Grobu św. powitał pielgrzymkę wikariusz, który wygłosił płomienną kazanie.

Litwa wysiedla...

Wilno, 24. 4. (AW). W ciągu ostatnich dni wysiedlono 12 osób z Litwy na terytorjum polskiem. Wśród wysiedlonych znajduje się kobieta 80-letnia oraz troje dzieci do lat 5.

*Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zajmie się wszelkimi zgadnieniami administracji państwa, organizacji i działalności samorządów, następnie zobrazuje rozwój prasy w Polsce, życie mniejszości narodowych, sprawę bezpieczeństwa publicznego, obronę pogranicza, służbę na rzecz zdrowia publicznego i t. d.

Ministerstwo Skarbu poda ogólne wiadomości o Polsce, następnie zobrazuje administrację skarbową ze specjalnem uwzględnieniem banków państwowych, monopoli i mennicy państwowej. Przedstawiona będzie również działalność Poczty, Kasy Oszczędności.

Ministerstwo Rolnictwa przedstawi całokształt szkolnictwa ludowo-rolniczego, a specjalne ekspozycje dadzą pojęcie o hodowli różnych roślin i warzyw, oraz o hodowli inwentarza domowego. W celach propagandy wystawione będą narzędzia i maszyny rolnicze.

Odział Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyrazi się w formie przedstawienia szeregu zagadnień, związanych ze szkolnictwem różnych stopni, oraz oświatą pozaszkolną. Zobrazowane również będzie szkolnictwo zawodowe i wychowanie młodzieży.

Co wystawi Ministerstwo Poczty i Telegrafów, — brak dotąd bliższych wiadomości.

Cała wystawa rządowa będzie jednym z najciekawszych działów Poznańskiej P. W. K. Kto będzie umiał patrzeć, odniesie z niej wielki pożytek, poznając gruntownie Polskę, jej bogactwa, naturalne, życie obywateli, sposób rządzenia państwem, a przedewszystkiem działalność poszczególnych ministerstw w ciągu pierwszego 10-lecia.

Dokłada się już od dłuższego czasu starań, aby ta wystawa rządowa stanęła na poziomie, odpowiadającym godności naszego 30-miljonowego państwa.

Ostatnie telegramy.

Warszawa, (AW). Ministerstwo Skarbu ustaliło stopę dyskontową dla banków prywatnych na 13%, zaś dla spółdzielni na 15%.

Warszawa, (AW). Plenarne posiedzenie B. B. W. R. rozpoczęło się o godzinie 12.30. Pierwszy przemawiał prezes klubu poseł Stawek o sytuacji politycznej w związku ze zmianą rządu. Następnie polityczne referaty wygłosili poseł Kościatkowski i poseł Polakiewicz. Następnie zaś ma być omówiona dalsza praca regionalna w czasie zamknięcia sesji. Złaniem „Przeglądu Wieczornego“ zebranie to ma donieść znaczenie dla dalszej współpracy klubu z rządem, a równocześnie świadczy o zupełnej harmonii między głową państwa, rządem a największym klubem politycznym.

Warszawa, (AW). Jutro rozpocznie się w Sądzie Apelacyjnym proces Jerzego Woiciechowskiego, sprawcy zamachu na radcę handlowego poselstwa ZSSR. Jak wiadomo Wojciechowski skazany został przez sąd pierwszej instancji na 10 lat ciężkiego więzienia.

Warszawa, (AW). Wprowadzono ruch telefoniczny Warszawa-Sztokholm bez ograniczenia i Gdynia-Sztokholm w godzinach słabego ruchu. Wprowadzono również ruch telefoniczny między Warszawą a Oslo przez całą dobę.

Warszawa, (AW). Na wczorajszej konferencji w Komisarjacie Rządu z przedstawicielami organizacji uczestniczących w pochodach i wiecach w dniu 1 maja ustalono, w jaki sposób urządzić pochody, aby uniknąć niepotrzebnych starć i ekscesów ulicznych. Komisariat Rządu zapowiada, że niedopusi do krwawych ekscesów między pochodami poszczególnych partii, jak to było w ubiegłych latach.

Krótkie wiadomości.

P.K.O. podwyższa procent od wkładów
Pocztowa Kasa Oszczędności podwyższa procent od wkładów na 7 procent od sta.

Nowa linja telefoniczna Kraków-Berlin.

Min. poczt i telegrafów czyni przygotowania do uruchomienia nowej linii telefonicznej łączącej Polskę z Niemcami. Linja ta ma połączyć Kraków i Katowice z Berlinem drogą na Wrocław.

Projekt reorganizacji starostw.

Ministerstwo spraw wewnętrznych opracowało projekt reorganizacji starostw oraz trybu załatwiania spraw w tych urzędach. Projekt obejmujący 44 paragrafy ministerstwo rozesało do opinii wszystkim wojewodom, oprócz wojewody śląskiego i komisarza rządu na m. Warszawę. Po uzgodnieniu projekt ten będzie wydany w formie rozporządzenia.

W. Langwood.

Krwawy Rok 1913

(Przeład z angielskiego).

(Ciąg dalszy)

(50)

Nieprzyjaciel nie strzelał teraz wcale do niego, bądź zrażony poprzednim niepowodzeniem, bądź też z innego powodu. Dzięki temu oficerowie siedzący w gondoli mogli spokojnie czynić obserwacje. O tem, co widzieli, donosili natychmiast telefonicznie do stacji, w której spostrzeżenia te pilnie notowano.

Co się działo z armją nieprzyjacielską w ciągu reszty dnia, nikt nie wiedział. Nawet noc minęła bez jednego wystrzału, skutkiem czego żołnierze wyczerpani trudami poprzednich walk, mogli trochę wypocząć.

Była to jednak tylko cisza przed burzą. Wczesnym rankiem walka zaważyła na nowo, teren operacyjny przemienił się w ul, pełen ruchu i wrzawy. Na dworcu w Chelmsfordzie panował nieopisany tłok, wszyscy zamożniejsi mieszkańcy gotowali się do ucieczki; na ulicach stały grupy innych obywateli, zmuszonych pozostać w mieście, którzy szepotali cicho i patrzyli ponuro przed siebie. Na twarzach żołnierzy malowała się strasna zaciętość; znać było, że nieprzyjaciel przejdzie dalej tylko po ich trupach.

Pospieszylem na pole bitwy. W drodze gra-

Zjazd episkopatu polskiego.

Episkopat polski zbiera się corocznie na specjalne konferencje, na których omawia zagadnienia życia katolickiego w Polsce i na wychodźstwie. Pierwszy zjazd w odrodzonej Polsce odbył się w 1919 r. w Gnieźnie, a przewodniczył mu ówczesny arcybiskup i późniejszy kardynał śp. ks. Dalbor. Dalsze podobne zjazdy odbywały się w Częstochowie, Warszawie i Gnieźnie (po raz drugi), a w roku bież. zjazd taki odbędzie się poraz pierwszy w Poznaniu.

Zjazd rozpocznie się 28 b. m. i trwać będzie do 30-go włącznie. Na doniosłe te obrady przybędzie przeszło 40 biskupów, m. j. nuncjusz apostolski arcybiskup Marmaggi, kard. Kakowski, ar-

cybiskupi A. Szeptycki, Teodorowicz, ks. Sapięha, Twardowski i Jałbrzykowski. Poza tem zjadą ks. ks. biskupi ordynariusze oraz sufragani.

Przedmiotem obrad będą m. in. zagadnienia etyczne, dotyczące społeczeństwa polskiego.

Obrady, którym przewodniczyć będzie J. Em. ks. kard. Prymas dr. A. Hlond, odbywać się będą w wielkiej sali pałacu arcybiskupiego.

Zebranie wstępne wyznaczono na niedzielę, 28 bm., a plenarne na 29 i 30 bm.

Dostojni goście zamieszkają w pałacu arcybiskupim, prywatnie u duchowieństwa, u ks. ks. Zmartwychwstańców itd.

Zaburzenia rewolucyjne w Rosji sow.

Moskwa, 24. 4. (AW). W okręgu barnaulskim i rubcowskim na Syberji doszło do zaburzeń włościańskich wywołanych przez system nieustannych rekwiizycji. W Barnaulu tłum chłopów za-

mordował komisarza kierującego miejscowym oddziałem magazynowania zapasów zbożowych. W związku z tem 14 chłopów jako podżegaczy mordu aresztowano.

Zamach na pociąg

między stacjami Zydaczyce—Zapytów miał miejsce w dniu 21 bm. Na torze jacyś złoczyńcy położyli słup telegraficzny, przyczem parowóz doznał uszkodzeń.

Tajemniczy samolot

— według doniesień stacji iskrowej Malin Head — szybował z wybrzeża Irlandji w kierunku wschodnim tj. do Ameryki. Potwierdzenia urzędowego niema.

Nowe godło państwa włoskiego.

Nowe godło państwa włoskiego przedstawia połączenie herbu rodowego domu Sabaudzkiego (biały krzyż z królewską koroną na czerwonym polu) z symbolem faszyzmu (starożymskie różgi lictorów z siekierą). Różgi te stoją po obu stronach otoku tarczy.

Samolot wojsk. spadł na pasażerski.

Koło San Diego w Kalifornji, spadł z 2 tys. stóp samolot wojskowy na pasażerski w ten sposób, że oba runęły na ziemię. Sześciu podróżnych poniosło śmierć.

Zboże w Rosji zdrożało o 500 proc.

— tak donosi „Krasnaja Gazeta“. Ceny w Rosji wzrastają z niesłychaną szybkością. Ceny kartofli od stycznia do kwietnia br. wzrosły o 53 procent, marchwi o 58 proc., kapusty o 33 proc., zboża o 250—500 proc.

Syndykat dziennikarzy polskich w Ameryce.

W Detroit ukonstytuował się syndykat dziennikarzy polskich w Ameryce. Prezesem został wybrany p. Przybadek, redaktor „Dziennika Chicagowskiego“. Jędzibą syndykatu będzie Chicago.

„Zepellin“ w drodze.

„Zepellin“ odleciał wczoraj z Berlina nad morze Śródziemne, celem dokonania drugiego z kolei lotu propagandowego.

Robotnicy amerykańscy, przeciw uznaniu Sowietów.

Mathew Woll, wiceprezes amerykańskiej Federacji Pracy, wystosował do sekretarza Stimsona list, w którym w imieniu swej potężnej organizacji wzywa rząd, aby nie zmieniał dotychczasowej polityki Stanów Zjednoczonych co do nieuznania Sowietów.

Nowa łódź podwodna.

W Nantes we Francji spuszczone na wodę nową polską łódź podwodną „Rys“.

Znoszą egzamin dojrzałości.

Ryga, 24. 4. (AW). Donoszą tu z Tallina, iż w najbliższych dniach ukaże się rozporządzenie estońskiego ministra oświaty, które znosi w szkołach średnich egzamin dojrzałości. Rozporządzenie ma wejść w życie natychmiast po jego ogłoszeniu.

Banda Afganów grasuje na terenie Rosji.

Moskwa, 24. 4. (AW). Banda Afganów przekroczyła granicę sowiecko-afgańską pładując szereg miejscowości pogranicznych. W czasie starć, które się wywiązały zabity został oficer sowiecki Kowalczew i 4 żołnierzy sowieckich.

naty padały tak niedaleko odemnie, że ujrawszy niewielki gaj, postanowiłem schronić się w nim na chwilę. Wysiadłem więc z samochodu, kazałem palaczowi zaprowadzić go o milę dalej i tam na mnie zaczekać. Niedaleko jednak jeszcze uszedłem gdy straszny trzask drzew przekonał mnie, że obrabiem możliwie najgorsze schronienie, bo nieprzyjaciel obrabiał teraz gaj jako cel swych pocisków, przypuszczając widocznie, że kryją się w nim oddziały angielskie. Z jakimż smutkiem myślałem teraz o samochodzie, który pozwalał mi szybko umknąć z zagrożonej strefy. Niestety zniknął on mi już z oczu. Ukrywając się w rowach przydrożnych, dostałem się wreszcie do pagórka, który dawał ochronę przed kulami. Spotkałem tam dwóch chirurgów z kilku pomocnikami, którzy zakasawszy rękawy, z niezmierną szybkością operowali przynoszonych im rannych. Od infirmerów dowiedziałem się, że nasi nie zdołają się utrzymać na stanowiskach.

— Zdaje mi się — mówił jeden z posługaczy szpitalnych — że na centrum naszej armji skierowano przeszło sto największych dział.

Walka trwała przez cały dzień na całej linji. Pod wieczór piechota nieprzyjacielska rozpoczęła energiczniejsze kroki zaczepne. Wskutek zmierzchu nie zauważono prawie jej zbliżania się, ujrano jej czoło dopiero wtedy, gdy plunęła na nas tysiącem kul. Na chwilę rozjaśnił ciemność blask elektrycznego reflektora, ale Niemcy skierowali na niego natychmiast wszystkie wyloty swych dział i rozbili go w szczątki.

Anglicy walczyli z rozpaczną odwagą. Trzy-

rotnie odpierali atak, ale przemocy wroga oprzeć się nie mogli. Telefonowano po posiłki, ruszyła w bój cała rezerwa, powiększając pastwę kul, które niemiłosiernie kładły pokosem całe oddziały. Zaczął się odwrót, pod ogniem nieprzyjacielskim przeszliśmy przez rzekę, przyczem setki naszych bohaterów zginęło w nurtach wody. Żołnierzy ogarniało już zwątpienie i apatja, mechanicznie strzelali na rozkaz, nie patrząc prawie przed siebie, automatycznie szli, kiedy im kazano, wiedzieli, że czy tu czy tam zginąć muszą. Byleby tylko najdrożej sprzedać życie.

Dla Chelmsfordu była to noc strasna. Około godziny pierwszej w nocy cała prawie ludność uciekła z miasta. Ulice zupełnie opustoszały, gdziekolwiek tylko widać było biwakujący oddział, tu i ówdzie przeciągał długi transport rannych.

Daremnie armja nasza wyteęzała siły, aby stawić czoło sześć kroć silniejszemu nieprzyjacielowi, daremnie armaty rozgrzewały się silnie od ciągłego wyrzucania ciężkich pocisków. Pod ochroną orkanu ognia i żelaza przeprowadził wróg kilka oddziałów przez rzekę po zbitych na przedce lub naprawionych z grubsza mostach. Wprawdzie zginęło przy tem nie mało ludzi, ale główna siła szła ciągle naprzód, zajmując coraz większy szmat ziemi po drugiej stronie rzeki. Co więcej, kilka oddziałów przepравиło się przez rzekę nieco wyżej i zaczęło oskrzydlać naszą linję. Skutkiem tego straciliśmy część armat lub zostaliśmy od nich odcięci. Chelmsford bronił się jeszcze, ale coraz słabiej.

(Ciąg dalszy nastąpi)

Z dziedziny meljoracji.

W końcu marca b. r. odbył się w Krajowym Towarzystwie Meljoracyjnym w Warszawie Zjazd Kierowników Oddziałów tej instytucji, którzy w sprawozdaniach swych zgodnie podkreślali, że w sferach rolniczych (zwłaszcza wśród drobnej własności) daje się skonstatować duże osłabienie tendencji meljoracyjnych, spowodowane zachwianiem wiary w pomoc finansową ze strony Państwowego Banku Rolnego.

Dyrektor Powierza wyjaśnił, że obawy te są niesłuszne. Jak wiadomo powstały one na gruncie wymagań formalnych P. B. R., które spowodowały zwłokę w udzielaniu pożyczek. Stało się to częściowo w związku z przechodzeniem z dotychczasowej formy kredytów na pożyczki w obligacjach meljoracyjnych, wymagających mocnego zabezpieczenia, a więc odpowiedniego załatwienia strony prawnej przy pożyczkach udzielanych bez hipotecznego zabezpieczenia, częściowo zaś z powodu tego, że w niektórych wypadkach, Bank ujawnił, iż dokumenty, warunkujące wypłaty pożyczek, złożone przez Spółki i potwierdzone przez Władze Nadzorcze, okazały się niezgodnymi z wymaganiami Statutów omawianych Spółek. Przypuszczenia niewtajemniczonych, że zwłoka w otrzymaniu pożyczek jest spowodowana brakiem pieniędzy są mylne, gdyż obligacje meljoracyjne są dobrze widziane nawet na rynku zagranicznym, a od czasu uruchomienia przez Bank kredytu obligacyjnego, t. j. od lipca 1928 r. nie zaszedł ani jeden wypadek zwłoki w wypłacie pożyczki meljoracyjnej z powodu braku odpowiednich kredytów.

Spółki, załatwiające sprawy wg. ustalonych już obecnie wzorów, otrzymują pierwsze części pożyczek w ciągu niespełna 2 miesięcy od daty złożenia podań w Banku, a praktyka ostatnich miesięcy notuje nie jednokrotnie przyznanie pożyczek Spółkom Wodnym nawet w kilkanaście dni po złożeniu podań w Banku. Natomiast niektóre dawne Spółki dotychczas wymaganiom prawnym nie zadośćuczyniły i, z własnej winy, pożyczek nie otrzymały.

Pozatem na zebraniu omówiono sposób dostosowania się do wymagań ustaw o ubezpieczeniach społecznych i inne zagadnienia związane z uruchomieniem zbliżającego się sezonu robót. Skonstatowano, że Krajowe Towarzystwo Meljoracyjne jest przygotowane technicznie do wykonania większej ilości robót, niż jest zgłoszeń, zwłaszcza w dziedzinie nowych studjów.

Z dalszych stron.

Czersk. (Włamanie do składu bławatów) W nocy z poniedziałku na wtorek złodzieje włamali się do składu bławatów p. Sadowskiego. Dostali się przez przyległe ogrody na podwórze, gdzie zadusili psa, zarzuciwszy na niego powłokę. Następnie wyrwali z pierwszych drzwi mocną kłamkę a drugie drzwi otworzyli sobie wytrychem. Łupem ich padła wielka ilość materiału bielskiego, jedwabiu itp., ogólnej wartości około 12 tysięcy złotych.

Mosna pod Czerskiem. (Zmarznięcie ziemniaków). Tegoroczne długotrwałe i niezwykle ostre mrozy poczyniły wielkie spustoszenia w zapasach ziemniaków. Dużo gospodarzy tak tutejszych jak i okolicznych narzeka na szkody poczynione. Niektórym gospodarzom przepadło 10 — 20 centnarów ziemniaków, innym całe kopce niedostatecznie okryte jak na tak ostrą zimę. Wobec wielkiego braku paszy ludność rolnicza będzie w krytycznym stanie z wychowem bydła i trzody chlewnej.

Gdynia. (Nieszczęśliwy wypadek na morzu.) Wczoraj w godzinach południowych wyjechali na morze łodzią zagłową Buratowski, Nowicki, Romotowski i Siwek.

Nagle około 100 m. od brzegu fala uderzyła bokiem w łódź i silny wiatr wyrzucił ją. Wszyscy wpadli do morza. Buratowski, Nowicki i Romotowski płynęli w stronę łodzi i zdążyli się uratować, a Siwek Paweł usiłował w płaszczu dopłynąć do brzegu lecz już 20 m. od łodzi utonął.

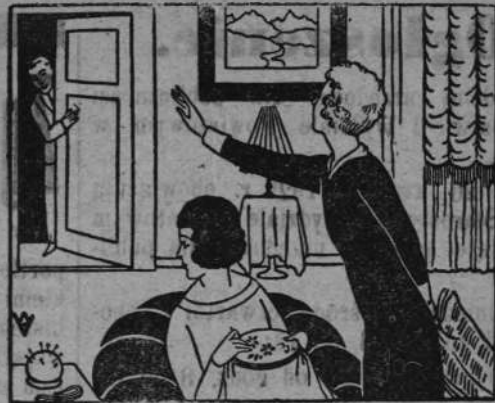
Trupa wnet wylowiono i odstawiono do kostnicy do Grabówki.

Zadajcie tylko wyroby krajowe!

Stój!...

Tajemnicy nie zdradzam!

Dziś każdy sam powinien wiedzieć, że tylko miejscowe codzienne pismo dostarczać może najświeższe wiadomości i ilustracje z kraju, ze świata, z miasta i okolicy. A takim pismem jest nasz „Przeгляд Pomorski“.

KRONIKA

Chełmża, dnia 25 kwietnia 1929 roku.

Kalendarzyk.

Czwartek: Op. św. Józefa, Marka E.
Piątek: M. D. R., Kleta i Marc.

Wschód słońca: 4,13 rano
Zachód słońca: 18,48 po poł.

DYŻUR NOCNY APTEK.

Dyżur nocny pełni „Apteka Nowa“.

— **Srebrne gody.** Znany i ogólnie ceniony na tutejszym gruncie obywatel, p. Jan Grabowski obchodził w dniu wczorajszym oraz ze swą małżonką Franciszką 25 lecia pożycia małżeńskiego. Przy tej okazji Jubilatом składamy nasze najserdeczniejsze życzenia, aby w dobrym zdrowiu i szczęściu doczekali złotych godów.

— **Akademja poselska w Toruniu.** Dnia 29, bm. w poniedziałek o godz. 20. odbędzie się w Toruniu w Dworze Artusa zebranie poselskie przy współudziale pp. prezesa Klubu Bezpart. Bloku Współpracy z Rządem pułkownika Sławka, senatora Boguszewskiego, posłów Siwca, Cieplaka i Birkenmajera, —

Przy tej sposobności odbędzie się akademja poselska o godz. 20. w Dworze Artusa, na którą Sekretariat Wojewódzki B. B. uprzejmie zaprasza wszystkich sympatyków. —

Zaproszenia otrzymać można na sali od godz. 19³⁰ przed rozpoczęciem akademji —

— **Powrót zimy.** W dniu dzisiejszym zaczął padać, jak za dobrych czasów grudniowych, śnieg w dużych płatkach. Temperatura powietrza pomimo to utrzymała się powyżej zera. Aura jest w tym roku tak nieznośna, że cierpliwość ludzka już całkiem wyczerpała. Nie pomagają nic narzekania, więc weselmy się — to na jedno wyjdzie. Może pobłażliwym śmiechem wypędzimy raz na zlamany kark tę zimę.

— **„Tylko ona“** — salonowo-sensacyjny film dramatyczny, ilustrujący miłość dwojga serc i śmiertelny uścisk „kostuchy“ — ukaże się na srebrnym ekranie kina „Polonji“. W rolach głównych występują gwiazdy filmowe Norma Talmagde i Georg O'Brien. Nadprogram arcymwesoła komedia.

Wszyscy dzisiaj idziemy, bo tylko jeden dzień będzie wyświetlany ten wspaniały film — do kina „Polonji“.

— **Inspekcje sanitarne.** Departament służby zdrowia rozpoczyna w b. m. lotne inspekcje sanitarne w kraju.

Wszystkie dotychczasowe zarządzenia minist. będą ściśle przestrzegane, szczególnie zaś nacisk położony będzie na ostateczne wyrugowanie podłóg glinianych w izbach wiejskich i folwarcznych.

— **16 maja nastąpi nieodwołalnie otwarcie P. W. K.** Wbrew tu i ówdzie pojawiającym się pogłoskom, nie pozbawionym często w istocie swej złośliwych tendencji, komunikują nam, że zgodnie z zapowiedzią Powszechna Wystawa Krajowa w Poznaniu otwarta będzie nieodwołalnie dnia 16 maja 1929 r. o godz. 10-tej.

— **Liche widoki dla myśliwych.** Z kół myśliwych informują nas, że tegorocznej zimy wyginęło do 60 procent zajacy i kuropatw.

Co więcej wskutek długotrwałych mrozów i leniwie postępującej wiosny oziminy nie wyrosły wcale i stąd młode zajączki nie mają się w czem ukryć przed drapieżnikami, jak: jastrzębie i wrony, to też widoki dla myśliwych na rok bieżący są więcej jak ponure.

Jak uczymy dzień „3 Maja“.

W ubiegłą środę odbyło się posiedzenie przedstawicieli duchowieństwa, władz i instytucji państwowych, organizacji zawodowych i kulturalno oświatowych, zwołane przez zast. burm. p. dr. Wyszowskiego do sali ratuszowej. Obrady zagał p. dr. Wyszowski, oznajmiając na wstępie, że w bieżącym roku powinna uroczystość 3 Maja wypaść okazale, jak w inne lata, poczem przedstawił program uroczystościowy z roku ubiegłego.

W programie tym zajdą małe zmiany. Celem opracowania ścisłego programu, wybrano specjalny komitet obywatelski, do którego weszli pp.: ks. prałat Szydlik, nac. Sądu grodzkiego Langer, ks. prof. Baniecki, zast. burm. dr. Wyszowski, dyr. gimn. Bonin, nac. stacji kolej. Buchholz, insp. Leśniewicz, przew. Rady Miejskiej A. Szymański, nac. poczty Cieśla, rekt. Skański, kier. szkoły doksz. Cieszyński, nac. urzędu skarb. Juraszek, burm. Kurzętkowski, radca Łukowski, radca Orłowski, radca Orlewicz, red. Kobierski, Mellinowa, Glemmówna i sekr. J. Wiśniewski.

W najbliższych dniach na specjalnem posiedzeniu wyżej wybrany komitet opracuje ścisły program uroczystości 3 Maja.

Następnie zostało założone „Koło Floty Narodowej“. Sprawozdanie podamy w jutrzejszym numerze.

Zaleca się tępienie szczególnie wron, których jest nadmierne „mnóstwo, jastrzębi bowiem jest daleko mniej.

— **Zwolnieni poborowi nie będą czekać na książeczki wojskowe.** W myśl przepisów władz wojskowych powinni w chwili zwolnienia poborowych po odbyciu służby we formacji, wydawać każdemu książeczkę wojskową z wpisaną do niej treścią arkuszy ewidencyjnych. Tym czasem poborowi wymienionej kategorii otrzymują w pułkach zaświadczenia mobilizacyjne i dopiero po kilkunastu miesięcznym okresie czasu wzywani są do zarządów gminnych, gdzie wręcza się im nadesłane z pułku książeczki. W ten sposób urzędowanie komplikuje się i szereg zbędnych czynności utrudnia procedurę wystawiania dokumentów wojskowych. Na mocy odpowiedniego zarządzenia zaświadczenia tymczasowe, będą skasowane. Poborowi zwalniani w pułkach zaraz otrzymają książeczkę wojskową, którą następnie po przybyciu do miejsca swego zamieszkania będą przedstawiali do meldunku.

Baczność Ch. Z. Z.!

Nadzwyczajne zebranie tutejszej filji Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego odbędzie się w piątek 26 bm. o godz. 7-mej wieczorem w Hotelu Dworcowym. Obecność i punktualne przybycie wszystkich członków konieczne.

Zarząd.

Koło Podoficerów Rezerwy. Nadzwyczajne zebranie tut. Koła Podofic. Rez. odbędzie się dziś w czwartek, dnia 25. 4. 1929 r. o godz. 7 wiecz. na sali Hotelu Dworcowego p. Jankowskiego.

Z powodu ważnych spraw przybycie wszystkich członków konieczne.

Zarząd.

Boz powszechniajcie „Przeгляд Pomorski“

Ogłoszenie.

Godziny urzędowe dla publiczności w Starostwie i Wydziale Powiatowym w Toruniu.

Od 20 kwietnia 1929 r. obowiązują w tut. Starostwie i Wydziale Powiatowym następujące godziny urzędowe dla publiczności.

- 1) w poniedziałki, środy, czwartki i soboty od godziny 8. do 12;
- 2) we wtorki i piątki od godz. 8 do 12;
- 3) wyjątkowo w nagłych lub bardzo ważnych wypadkach poza powyższymi godzinami za poprzednim zgłoszeniem się w pokoju nr. 7 lub 23.

Toruń, d. 20 kwietnia 1929 r.

Starosta Powiatowy

(-) **Dr. Bogocz.**

PRZETARG PRZYMUSOWY.

W piątek dnia 26 bm. o godz. 12-tej w południe sprzedam przy ul. Szewskiej za gotówkę najwięcej dającemu

4 warchlaki

1 para uprząży kompletna
1 kasa rejestracyjna (National).

Chelmska, dnia 25. IV. 29 r.

(-) **Gramowski kom. sąd.**

PRZETARG PRZYMUSOWY.

W piątek, dnia 26 bm. o godz. 11-tej przed poł. sprzedam przy ul. Głowackiego 1a za gotówkę najwięcej dającemu

1 maszynę do szycia Bernstein i komp.

Chelmska, dnia 25. IV. 29 r.

(-) **Gramowski kom. sąd.**

Wszelkie prace

malarskie

wewnętrzne i zewnętrzne wykonuje solidnie i po przystępnych cenach.

Fr. Zieliński
mistrz malarski

Toruńska 14. II.

Zgubiono

w pociągu

portfel złoty z wszelkimi papierami osobistymi, książeczkę wojskową, paszportem polskim do Francji i papierami francuskimi w dniu 15. kwietnia pomiędzy stacjami Inowrocław i Toruń Przedmieście w pociągu osobowym 4-tą klasą odchodzącym z Poznania po południu o godz. 4-ej na nazwisko **Sylwester Kwiatkowski** z Chelmskiej Paderewskiego 15. Uczciwego znalazcę upraszam o zwrot za wynagrodzeniem 20. złotych.

UL

słomiany z pszczołami na sprzedaż.

Archidjakonka 24. pod Chelmską.

Nadszedł

nowy transport opció i detek rowerowych, znanych pod względem jakości krajowego wyrobu,

„Pepege“

i te z powodu większego zakupu polecam po cenach zniżonych. Komplet garnituru 29 zł. Kolor opon na życzenie. Poleca warsztat mechaniczny

A. Wiecki,
Chelmska, Rynek

Fortepian

koncertowy

sprzedam okazjnie tanio. Wiadomość w „Przegl. Pomorskim“

Formularze

Wykaz potrąceń na państwowy podatek dochodowy od uposażeń służbowych (emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę) **stale na składzie w Drukarni Przemysłowej.**

Szybki wzrost oszczędności w

Kasie Spółdzielczej Parcelacyjno-Osadniczej w Grudziądzu

w dniu 31. grudnia 1928 r.	zł 792.885.89
w dniu 31 stycznia 1929 r.	zł 820.445.59
w dniu 28 lutego 1929 r.	zł 880.082.42
w dniu 31 marca 1929 r.	zł 971.889.50
w dniu 15 kwietnia 1929 r.	zł 1.026.015.37

jest najlepszym dowodem wielkiego zaufania wszystkich sfer społeczeństwa do naszej Kasy, wysokich gwarancji i najwyższych korzyści, które daje Kasa Spółdzielcza Parcelacyjno-Osadnicza swym wkładcom.

Nietylko wysoki proc. **10** — w stosunku rocznym — lecz przede wszystkim **pewność lokaty i terminowy zwrot** przyczyniły się do wyżej przedstawionego wzrostu oszczędności. Gwarancje Kasy wynoszą obecnie na podstawie wpłaconych udziałów członkowskich wraz z nieruchomościami

3.500.000= zł.

Równocześnie zawiadamiamy wszystkich wkładców, że Kasa Spółdzielcza Parcelacyjno-Osadnicza w Grudziądzu rozlosowuje będzie stale przy dopelnieniu każdego dalszych 100.000 złotych **5 premii po 100- złotych** drogą losowania pod nadzorem specjalnej Komisji.

Zatem oszczędzajcie nadal

w Kasie Spółdzielczej Parcelacyjno-Osadniczej

w Grudziądzu, Plac 23-go Stycznia nr. 21.

Kwoty przekazywać należy na nasz r-k w P. K. O. Poznań Nr. 206 780.

Rodacy kupujcie tylko wyroby krajowe.

Pompy Studnie

różnego rodzaju do napędu ręcznego, manetowego, mechanicznego do zwykłych i głębokich studziń.

wiercenie artezyjskie, wodociągi, wiercenia poszukiwacze.

J. Kopczyński i Sp.

Gdańska 79 Bydgoszcz Tel. 295

Centrala Poznań.

Rok zał. 1893. — — Rok zał. 1893.

WIDOKÓWKI

miasta Chelmskiej Dla odsprzedawców!!

odda w większych ilościach po cenach HURTOWYCH

Drukarnia Przemysłowa, Chelmska Rynek nr. 1

Zamówienie.

Niniejszem zamawiam wychodzący w Chelmskiej 6 razy w tygodniu „Przegląd Pomorski“ na miesiąc **MAJ 1929 r.** za 2,46 zł. wraz z opłatami pocztowymi. „Przegląd Pomorski“ proszę dostarczyć pod poniższym adresem:

Imię i nazwisko: _____

Miejscowość: _____ ulica i nr. _____

Kwit pocztowy

Zł _____

tytułem przedpłaty na „Przegląd Pomorski“ na miesiąc **MAJ 1929 r.** odebrałem, co niniejszem potwierdzam.

_____ dnia _____ 1929 r.

podpis: _____

Zamówienie.

Niniejszem zamawiam wychodzący w Chelmskiej 6 razy w tygodniu „Przegląd Pomorski“ na miesiąc **MAJ 1929 r.** za 2,46 zł. wraz z opłatami pocztowymi. „Przegląd Pomorski“ proszę dostarczyć pod poniższym adresem:

Imię i nazwisko: _____

Miejscowość: _____ ulica i nr. _____

Kwit pocztowy

Zł _____

tytułem przedpłaty na „Przegląd Pomorski“ na miesiąc **MAJ 1929 r.** odebrałem co niniejszem potwierdzam.

_____ dnia _____ 1929 r.

podpis: _____